

SOCIĀLĀS MĪKLAS IEKŠĒJAIS ASPEKTS

Berne, 1919. gada 4. novembris

Saturs: Pagānu un jūdu kultūra. Lucifera inkarnācija 3. pirmskristīgā gadu tūkstoša sākumā. Luciferiskā gudrība kā grieķu kultūras un gnostiku mācības pamats. Arimana inkarnācija rietumos. Arimana metodes, ar kurām viņš sagatavo savu inkarnāciju. Kardināls *Newman*. *Robert Wildbrandt*. Intelekti un garīgs pārdzīvojums. Garīgais elements saglabā cilvēku viņa fiziskai miesai sairstot.

Protams, par jebkuru laiku var teikt, ka tajā sākas noteikta cilvēces attīstības fāze, bet tad ir svarīgi to raksturot, un īpašu cilvēces attīstības fāzi, kas sākas mūsu laikā var raksturot apmēram šādi: lielākā daļa no tā, kas cilvēcei būs jāpiedzīvo turpmākajos Zemes attīstības laikos fiziskajā pasaulē, būs sava veida lejupslīde, regress, regresīva attīstība. Tas laiks, kad cilvēce attīstījās uz priekšu, pateicoties progresējošiem fiziskiem spēkiem, ir pagājis. Arī tuvākajā nākotnē cilvēce noteiktā ziņā attīstīsies uz priekšu, bet nākotnē tas notiks tikai pateicoties cilvēka spirituālai attīstībai, kas sniedzas pāri fiziskās pasaules norisēm. Fiziskā plāna norises būs tādas, ka cilvēce nevarēs smelties no tām apmierinājumu, ja gribēs nodoties tikai tām. Mūsu garazinātnē sen ir ticis iezīmēts – jūs varat atrast to, piemēram, lekciju ciklā par Apokalipsi –, ka cilvēce virzās pretī t.s. „visu karam pret visiem” un, ka, sākot sevišķi no mūsu laika, tas būtu jāuztver kā kaut kas ļoti, ļoti nopietns un svarīgs. Tas būtu jāuztver tā, lai tas nepaliktu tikai par teorētisku patiesību, bet gan, lai tas izpaustos arī cilvēku darbos, visā viņu nostājā pret dzīvi. Tieši tas apstākļi, ka nākotnē fiziskais plāns sagādās cilvēkiem maz priecīgu pārdzīvojumu, mudinās viņus arvien vairāk saprast, ka impulsiem tālākai attīstībai jānāk no garīgiem spēkiem.

Pilnībā saprast šo faktu varēs tikai aplūkojot ilgāku cilvēces attīstības posmu un attiecinot to uz parādībām, ar kurām cilvēcei nākotnē būs arvien vairāk jāsatiekas. Tad varēs saprast, pie kāda mērķa tiecas tie cilvēce darbojošies spēki, kas izpaudīsies, tā teikt, kareivīgos, postošos, iznīcinošos procesos, kas ritmiski atkārtosies un kuru sākums ir pašreizējā kara katastrofa. Būtu bērnišķīgi ticēt, ka, pateicoties kaut kam, kas sekos šai kara katastrofai, pār cilvēci fiziskā plānā nāks kāds ilgstošāks miera periods. Tas tā nebūs. Toties tas, kam noteikti jānāk pār Zemi, ir impulss spirituālai attīstībai. Tās garu, tās jēgu, tās virzienu varēs saprast, ja pārlūko samērā ilgu laikposmu pirms Golgātas mistērijas, ja apzinās šo to no Golgātas mistērijas jēgas un tad mēģina ar garīgu skatu nedaudz izsekot tiešo Golgātas mistērijas ietekmi uz nākotnes cilvēces attīstību.

Mēs esam aplūkojuši Golgātas mistēriju no dažādiem redzespunktiem. Šodien pievienosim tiem vēl vienu, nedaudz raksturojot cilvēces civilizāciju pirms Golgātas mistērijas, teiksim, no 3. gadu tūkstoša pr. Kr. līdz kristīgās ēras sākumam un ko sauc, kā jūs zināt, par pagānu kultūru. Šajā pagānu kultūrā kā sava veida oāze radusies pavisam citāda jūdu-ebreju kultūra, no kuras vēlāk ir nākusi kristietība.

Mēs varēsim saprast pagānu kultūru tikai tad, ja sapratīsim, ka būtībā tā bija kultūra, kas smēlās savas zināšanas, uzskatus un rīcības motīvus no aptverošākiem spēkiem nekā Zemes spēki. Var teikt, ka īstenībā tikai caur ebreju-jūdu kultūru cilvēcei tika, tā teikt, iepotēts morālais elements. Pagānu kultūrā morālais elements nebija īpaši iesakņojies. Toties šīs senās pagānu kultūras ietvaros cilvēks jutās kā visa kosmosa loceklis. Šim apstāklim jāpievērš pavisam īpaša uzmanība. Cilvēks, kas dzīvoja uz Zemes kā piederīgais senajai pagānu kultūrai, jutās kā visa kosmosa loceklis. Viņš juta, ka spēki, kas liek zvaigznēm iet savas gaitas, turpina darboties viņa paša rīcībā, vai, labāk teikt, spēkos, kas darbojas viņam rīkojoties. Tas, kas vēlāk skaitījās astroloģija, kas vēl līdz pat mūsdienām skaitās astroloģija, ir tikai atblāzma, pat visai maldinoša tā atblāzma, kas bija senā, pēc zvaigžņu ceļiem nolasītā gudrība, kas vienlaicīgi sniedza norādījumus cilvēku rīcībai. Šīs senās kultūras var saprast tikai tad, ja no garazinātnes redzespunkta nedaudz apgaismo to, kas ārējā ziņā raksturoja cilvēces attīstību 4., 5. pirmskristīgajā gadsimtā. Mēs gan runājam par 2. un 3. Pēcatlantīdas periodu, bet mēs nedrīkstam iztēloties cilvēci šajā 5., 6., 7. gadu tūkstoši pirms mūsu ēras pārāk līdzīgu mūsdienu cilvēcei. Ir jau pareizi, ka šajos senajos laikos cilvēkiem, kas dzīvoja uz Zemes, piemita sava veida instinktīva dvēseles dzīve, kas noteiktā ziņā bija tuvāka dzīvnieku nekā mūsdienu cilvēku dvēseles dzīvei. Bet būtu pārāk vienpusīgi teikt, ka šajos senajos laikos cilvēki bija līdzīgāki dzīvniekiem. Tie, kas te staigāja pa Zemi, noteikti bija līdzīgāki dzīvniekiem, taču šos dzīvnieciskos cilvēku ķermeņus izmantoja garīgi dvēsēliskās būtnes, kas jutās viscaur piederīgas pārjutekliskām un pirmām kārtām kosmiskām pasaulēm. Ja ieskatās pietiekami tālu pagātnē, teiksim, 5. pirmskristīgajā gadu tūkstoši, tad var teikt, ka cilvēki toreiz bija tādi, ka drīzāk izmantoja dzīvnieciskās miesas kā instrumentus,

nekā jutās tajās esam iekšā. Ja grib precīzi raksturot tos cilvēkus, tad jāsaka: kad viņi bija nomodā, tad viņi, tā teikt, klīda apkārt kā dzīvnieki apveltīti ar instinktīvu dvēseles dzīvi, bet šajā instinktīvajā dvēseles dzīvē iespīdēja kaut kas līdzīgs sapņiem no viņu miega stāvokļa, tā teikt, nomoda sapņi. Un šajos nomoda sapņos viņi zināja, ka bija nolaidušies lejā tikai, lai dienas laikā izmantotu dzīvnieku miesas. Ar laiku istā cilvēka dvēseles konstitūcija kā kults, kā sakrāls rituāls nonāca Mitras kalpojumā, kur mēs redzam, ka galvenais uz vērsa jājošā Dieva Mitras simbols ir: augšā zvaigžņotās debesis, kurām pieder **viņš**, lejā Zemes pasaule, kurai pieder vērsis. Senajiem cilvēkiem tas pat nebija simbols, bet gan pati īstenība. Cilvēks izjuta savu dvēseles konstitūciju tā, ka sev teica: kad es naktī esmu ārpus savas miesas, es pieredu kosmiskiem un zvaigžņoto debesu spēkiem, pamodies no rīta es izmantoju dzīvnieka instinktus dzīvnieciskajā miesā.

Tad cilvēces attīstības gaitā iestājās, tā teikt, krēslas laiks. Cilvēku dzīve kļuva trulāka, tumšāka, kosmiskie sapņi atkāpās un virsroku pārņēma instinktīva dzīve. Agrākā cilvēka dvēseles konstitūcija tika saglabāta mistērijās. Pārējā cilvēce, kas netika pārņemta ar mistēriju gudrību, līdz pat 4. un 3. pirmskristīgā gadu tūkstoša sākumam dzīvoja vairāk vai mazāk krēslainu dzīvi. Var teikt, ka 4. un 3. gadu tūkstoša sākumā pirms Golgātas mistērijas vispārējā dzīve Āzijā un citur toreiz pazīstamajā pasaulē noritēja krēslainā, instinktīvā dvēseles stāvoklī. Bet toreiz pastāvēja mistērijas, kurās caur ceremonijām garīgās pasaules patiešām iedarbojās uz cilvēku dzīvi. Tur cilvēki arī tika apskaidroti.

Bet nu, 3. gadu tūkstoša pr. Kr. sākumā notika kaut kas svarīgs. Raksturojot iemeslu, kādēļ iestājās šī krēslainā, instinktīvā dzīve, var teikt: garīgi dvēseliskai cilvēka būtnei toreiz vēl nebija pašas prāta orgānu. Šie prāta orgāni jau bija izveidoti fiziskajā cilvēka ķermenī, taču dvēseliski garīgā būtne vēl nevarēja tos izmantot. Tādēļ cilvēki vēl nevarēja apgūt nekādas zināšanas ar pašu spriešanas jeb domāšanas spēku. Viņi varēja saņemt tikai to, kas viņiem tika dots no mistērijām. Tātad 3. gadu tūkstoša sākumā Āzijas austrumdaļā norisinājās kāds svarīgs notikums. Vienā no toreiz civilizētām ģimenēm ceremoniālo mistēriju kalpojumu tuvumā auga kāds bērns. Situācija bija tāda, ka šis bērns drīkstēja piedalīties šajās ceremonijās tādēļ, ka vadošie mistēriju priesteri saņēma inspirāciju, ka viņiem tas jāļauj šim bērnam. Un, kad cilvēks, kas dzīvoja šajā bērņā, sasniedza apmēram 40 gadu vecumu, iestājās kaut kas īpatnējs. Tad izrādījās – jāsaka gan, ka mistēriju priesteri varēja šo notikumu pravietiski paredzēt –, ka šis cilvēks ap 40. dzīves gadu pēkšņi ar cilvēcisku spriestspēju sāka saprast tā jēgu, kas agrāk bija ienācis mistērijās tikai kā atklāsme. Noteiktā ziņā viņš bija pirmais, kas drīkstēja izmantot cilvēciskā prāta orgānus, bet tikai balstoties mistērijās.

Ja mēs iztulkosim mūsdienu valodā, ko par šo lietu ir teikuši mistēriju priesteri, mums būs jāsaka: šajā cilvēkā ir inkarnējis ne vairāk, ne mazāk kā pats Lucifers. Tas ir svarīgs, nozīmīgs fakts, ka 3. gadu tūkstoši Āzijas austrumos patiešām ir notikusi Lucifera miesīga inkarnācija. Un no šī cilvēka miesā inkarnējušā Lucifera, kas vēlāk kļuva par Skolotāju, nāca viss tas, ko mēs saucam par pirmskristīgo pagānu kultūru, kas dzīvoja vēl pirmajos kristīgās ēras gadsimtos gnostiķu mācībā. Mēs nedrīkstam runāt tikai nievājoši par šo luciferisko kultūru, jo bez šīs Lucifera inkarnācijas nebūtu iespējama visa brīnišķīgā senās Grieķijas kultūra, kurā piedzima filosofiska doma, kas dzīvo senajā grieķu filosofijā un vēl Eshila traģēdijās. Kā jau teikts, šī Lucifera inkarnācija ir spēcīgi ietekmējusi arī Dienvideiropu, Ziemeļāfriku un Rietumāziju pirmajos kristīgajos gadsimtos. Un, kad uz Zemes bija norisinājusies Golgātas mistērija, tad būtībā tā bija luciferiskā gudrība, ar kuras palīdzību Golgātas mistērija varēja tikt saprasta. Tas spēks, ar ko gnostiķi vispirms tiecās saprast Golgātas mistēriju, bija viscaur apaugļots ar Lucifera gudrību. Tādēļ mums vispirms jāuzsver, ka 3. gadu tūkstoša sākumā notika Lucifera inkarnācija Ķīnā. Mūsu ēras sākumā notika Kristus inkarnācija, un sākumā pat šī Kristus inkarnācija tika saprasta pateicoties tam, ka vēl pastāvēja šis no senās Lucifera inkarnācijas izrietošais spēks. Tas pazuda 4. pēckristīgajā gadsimtā, bet tam tomēr bija zināmas sekas, savi pēcteči.

Un tagad pie abām šīm inkarnācijām: pie Lucifera inkarnācijas senajos laikos un pie Kristus inkarnācijas, kas piešķīra Zemes attīstībai tās jēgu, klāt jānāk trešajai, proti, ne pārāk tālā nākotnē. Mūsdienās jau vērojami zināmi notikumi, kas kalpo šīs trešās inkarnācijas sagatavošanai. Ja norāda uz Lucifera inkarnāciju 3. pirmskristīgā gadu tūkstoša sākumā, tad ir jāsaka: no viņa cilvēks ir ieguvis spēju pielietot savu prātu, savu spriešanas orgānus. Tas bija pats Lucifers cilvēciskā miesā, kas pirmais ar paša spriešanas spēku ir aptvēris to, kas agrāk varēja ienākt cilvēkā tikai atklāsmes formā, proti, mistēriju jēgu. Kas pašlaik tiek gatavots un pavisam noteikti notiks uz Zemes ne pārāk tālā nākotnē, ir Arimana inkarnācija. Kā jūs zināt, kopš 15. gs. vidus mēs dzīvojam laikmetā, kurā cilvēkiem arvien vairāk būs jāapgūst pilns apziņas spēks. Tam ir liela nozīme tieši ejot pretī šai Arimana inkarnācijai, proti, lai cilvēki

ietu pretī šim notikumam pilnā apziņā. Lucifera inkarnācija patiesībā bija saprotama tikai ar pravietiskiem mistēriju priesteru spēkiem. Ļoti neapzināti cilvēki uztvēra arī Kristus inkarnāciju un Golgātas mistēriju. Cilvēcei apzināti jāattiecas pret Arimana inkarnāciju, ko pavadīs satricinājumi fiziskajā plānā. Piedzīvojot nebeidzamus karus un to izraisīto postu, cilvēka gars kļūs ļoti spējīgs uz izgudrojumiem fiziskajā plānā. Un tādēļ, ka cilvēki kļūs izgudrotāji fiziskajā dzīvē, ko nevarēs vienkārši novērst ar tādu vai šādu izturēšanos – tas iestāsies kā nepieciešamība –, būs iespējams rasties tādai cilvēcisķai miesīgai individualitātei, ka tajā varēs inkarnēt Arimans.

Šī arimaniskā vara gatavo no garīgās pasaules savu inkarnāciju uz Zemes un cenšas sagatavot to pēc iespējas tā, lai viņš, Arimans, inkarnējās cilvēka miesā, varētu visstiprākajā mērā cilvēkus kārdināt un pavadināt. Savukārt cilvēku uzdevums nākamajā civilizācijas posmā būs pilnīgi apzināti dzīvot pretī Arimana inkarnācijai, lai šī Arimana inkarnācija taisni kalpotu cilvēkiem, veicinot viņu augstāku garīgu attīstību tādējādi, ka tieši pēc Arimana viņi varēs ievērot, ko cilvēks var, vai, teiksim, nevar sasniegt tikai fiziskajā dzīvē. Cilvēkiem jāiet pretī šai Arimana inkarnācijai un jālūko kļūt arvien apzinātākiem visās dzīves jomās, lai redzētu, kādas plūsmas dzīvē darbojas veicinot Arimana inkarnāciju. Cilvēkiem ar garazinātnes palīdzību jāmācās skaidrot dzīvi tā, lai atpazītu plūsmas, kas gatavo Arimana inkarnāciju un mācītos tās pārvaldīt. Viņiem ir jāzina, ka Arimans dzīvos uz Zemes starp cilvēkiem, bet cilvēki nostāsies viņam pretī un paši noteiks, ko viņi grib no viņa mācīties, ko viņi grib no viņa pieņemt. Viņi to nevarēs, ja jau tūlīt un turpmāk nepārņems savās rokās dažas garīgas plūsmas, kuras citādi izmantos Arimans, lai pēc iespējas atstātu cilvēkus neziņā par savu ierašanos, tā, lai viņš varētu parādīties uz Zemes un cilvēkiem noteiktā mērā uzbrukt, kārdināt un pavadināt viņus tā, ka viņi noliegs Zemes attīstību, un Zeme nesasnies savu mērķi. Ir jāiepazīst noteiktas garīgas un negarīgas plūsmas pēc to būtības, ja grib saprast visu procesu, par kuru es esmu runājis.

Vai jūs neredzat, ka mūsdienās arvien lielāks kļūst cilvēku skaits, kuri neko negrib zināt par garīgo zinātņu, par garīgās pasaules izziņu? Vai jūs neredzat, cik daudz ir cilvēku, kuri jūt, ka veciem reliģioziem spēkiem vairs nepiemīt nekāda iekšēja impulsivitāte? Vai cilvēki iet vai neiet uz baznīcu, tas daudziem mūsdienās vairs nemaz nav būtiski. Katrā ziņā veciem spēkiem, kas darbojās reliģijās, viņu acīs vairs nav nekādas iekšējas nozīmes. Un tomēr viņi neuzdrošinās pievērsties tam, kas var ieplūst mūsu kultūrā kā jauna gara dzīve. Viņi tai pretojas, noraida to, viņi uzskata to par blēņām, par kaut ko viņiem neērtu, viņi tajā neielaižas. Bet redziet, cilvēks tāds, kāds viņš dzīvo uz Zemes, ir patiesa vienība. Nevar atdalīt savu garīgo būtību no fiziskās. Abi darbojas kā viens veselums starp dzimšanu un nāvi. Un arī tad, ja cilvēks neuzņem savā dvēselē neko garīgu, šis garīgums tomēr ir klāt. Kopš 19. gadsimta pēdējās trešdaļas mums apkārt strāvo garīgums. Tas strāvo Zemes attīstības plūsmā iekšā. Un var teikt: garīgums ir klāt, tikai cilvēki negrib to pieņemt.

Lai arī cilvēki nepieņem garīgumu, tas tomēr pastāv! Tas pastāv! Kas tad top no šī garīguma? Lai cik paradoksāli tas izklausītos – jo dažāda laba patiesība izklausās mūsdienu cilvēkiem paradoksāli –: ēd un dzer varbūt vislabprātāk tie, kuri noraida spirituālo elementu. Cilvēkiem, kuri spirituālo elementu noraida, bet tomēr ēd un dzer, garīgais elements, viņiem neapzinoties, ieplūst ēšanas un gremošanas procesā. Tas ir tā ceļa noslēpums, kas ved pie materiālisma un kas ir sācies, vai drīzāk, tika sagatavots ap 1840. gadu. Cilvēki, kuri šodien neuzņem garīgumu ar dvēseli, tomēr uzņem to. Kad viņi ēd un dzer, viņi ēd un dzer garu. Viņi ir dvēseles un gara ēdāji. Šādā ceļā gars, kas ieplūst Zemes attīstībā, ieiet luciferiskajā elementā, tiek piešķirts Luciferam. Tādējādi luciferisks spēks kļūst arvien stiprāks, un vēlāk tas palīdzēs Arimanam inkarnēt. Cilvēkiem būs jāzina, ka nākotnē viņi vai nu apzināti uzņems garīgās atziņas, vai neapzināti apēdīs garu un līdz ar to piegādās to luciferiskām varām. Šo gara un dvēseles apēšanas plūsmu pavisam īpaši veicina Arimans, jo ar tās palīdzību viņš var arvien vairāk iemidzināt cilvēkus un, ienācis cilvēku starpā caur savu inkarnāciju, viņš varēs uzbrukt viņiem nemanīts.

Bet Arimans var gatavot savu inkarnāciju arī tieši. Mūsdienu cilvēkiem arī piemīt zināma gara dzīve, bet gluži intelektuāla, kas neņem vērā garīgo pasauli. Šī gluži intelektuālā dzīve arvien vairāk izplatās starp cilvēkiem. Vispirms tā ir pārņēmusi zinātņi, bet tagad arī sociālā dzīvē ved pie dažādiem sociāliem ekscesiem. Kāda tad ir šī intelektuālā dzīve? Šī intelektuālā dzīve ir ļoti maz saistīta ar īstām cilvēka interesēm. Es jums jautāju, cik daudz cilvēku jūs redzat ejam iekšā un ārā augstākās un zemākās mācību iestādēs, kuri strādā tur par pasniedzējiem, bet nebūt nekalpo savai zinātnei ar entuziasmu, bet gan uztver to vienkārši kā profesiju? Cilvēku dvēsele nav ieinteresēta tajā, ar ko viņš nodarbojas, un tas pats attiecas arī uz to laiku, kad viņi paši mācījās. Padomājiet tikai, cik daudz cilvēku visās dzīves pakāpēs mācās bez jebkāda entuziasma, bez īstas intereses par mācībām, cik ārišķa kļūst šī intelektuālā dzīve daudziem

cilvēkiem, kas tai nododas. Un cik daudz cilvēku producē šodien garīgus darbus, kas pēc tam tiek iekonservēti bibliotēkās, kas nepieder pie dzīvas gara dzīves. Viss, kas attīstās kā intelektuālā gara dzīve, nebūdana saistīta ar cilvēciskās dvēseles siltumu, bez cilvēciskā entuziasma, tieši veicina Arimana inkarnāciju viņa paša ziņā. Tas iemidzina cilvēkus, kā es to esmu raksturojis, un Arimanam tas var būt ļoti izdevīgi.

Blakus šeit raksturotajai pastāv vēl daudzas citas garīgas un negarīgas plūsmas, ko var izmantot Arimans, ja cilvēki neizmanto tās pareizā ziņā. Pēdējā laikā jūs noteikti dzirdējat pasaulē skanam domu, ka esot jāveido nacionālās valstis, nacionālie reih. Daudz var dzirdēt par „atsevišķu tautu brīvību”, lai arī laiks, kad bija jāveido reih pēc asins un cilts kopsakarībām, cilvēces attīstības procesā ir pagājis. Ja šodien kāds apelē pie tautas, cilts vai tamlīdzīgām kopsakarībām, kas neizriet no intelekta vai no gara, tad līdz ar to cilvēcē tiek veicināta disharmonija. Un šo disharmoniju pavisam īpaši labprāt var izmantot arimaniskā vara. Tautu šovinisms, aplams patriotisms sagādās materiālu, no kura Arimans dabūs tieši to, ko vēlas.

Tad klāt nāk vēl kaut kas cits. Mēs redzam šodien visur uzstājamies dažādas partijas ar saviem īpašiem viedokļiem. Attiecībā uz šiem partiju viedokļiem un partiju pro-grammām cilvēkiem šodien nemaz nav skaidrības. Šodien ar pietiekamu asprātību var pierādīt visradikālākās lietas. Ļeņinisms ļauj sevi ļoti gudri pierādīt, bet arī tā pretstats, kā arī viss, kas ir pa starpu. Jūs varat šodien stingri pierādīt jebkādu cilvēku izdomāto programmu un viedokli. Vienīgi tam, kurš pierāda pretējo jūsējam viedokli, ir tāpat taisnība kā jums. Ar intelektualizēto garu, kas šodien valda pār cilvēkiem, nebūt nepietiek, lai pierādītu kaut ko iekšēji dzīvu, kaut ko vērtīgu iekšējai dzīvei. Var jau pierādīt, bet mums nebūt nav jāuztver pierādītais kā kaut kas dzīves vērts, kā kaut kas dzīves pilns. Tādēļ šodien cilvēki sadalījušies partijās kareivīgi stāv cits citam preti tādēļ, ka jebkurš partijas viedoklis, vai vismaz kaut cik būtisks viedoklis var tikt pierādīts ar vienādām tiesībām. Mūsu intelekts saprot lietas tikai virspusēji, tas netiek tajā kārtā, kur patiešām mīt patiesība. Tas būtu dziļi un pamatīgi jāsaprot. Cilvēkiem šodien tieši patīk palikt ar savu prātu virspusē un netiekies ar stiprākiem gara spēkiem dziļākajās, lietu būtībai atbilstošajās esamības kārtās, lai arī atliek mazliet pavērot ārējo dzīvi, lai ieraudzītu, ka bieži vien pat visārišķīgākā dzīve rāda, ka cilvēki var vilties par to, ko viņi šodien mīl. Šodien cilvēki mīl zinātnē skaitļus, bet viņi arī sociālā dzīvē mīl skaitļus. Paskatieties uz sociālistisko zinātni, tā sastāv gandrīz vai tikai no statistikas. Un pēc statistikas, pēc skaitļiem tiek pieņemti vissvarīgākie lēmumi, izšķirtas vissvarīgākās lietas. Arī ar skaitļiem var pierādīt visu un visam noticēt, lai gan skaitļi nav vis līdzeklis, lai kaut ko pierādītu, bet drīzāk līdzeklis, lai cilvēkus piemānītu. Kamēr cilvēki neskatās pāri skaitļiem uz lietu kvalitatīvo pusi, ar skaitļiem viņus var lielākoties tikai maldināt.

Viens atbilstošs piemērs: daudz strīdās par maķedoniešu nacionalitāti. Balkānu pussalas politiskajā dzīvē daudz bija atkarīgs no statistikas, kas tur tika apkopota. Tikai arī tur skaitļiem piemita tāda pati vērtība, kā jebkuriem citiem skaitļiem. Vai statistiski tiek izpētīti kvieši vai rudzi, vai tiek veidoti statistiskie dati par to, cik grieķu, serbu un bulgāru nacionalitātes cilvēku dzīvo Maķedonijā, attiecībā uz to, ko statistika var pierādīt, ir viss viens. Tur var atrast skaitļus par grieķiem, bulgāriem un serbiem, un pēc šiem skaitļiem var izdarīt skaistus secinājumus. Bet var arī ieskatīties kvalitatīvajā lietas pusē, un tad var redzēt, ka bieži vien tiek uzrādīts: tēvs grieķis, viens dēls bulgārs, otrs dēls serbs. Jūs varat paši iztēloties, kā tas rodas. Bet šī statistika tiek izmantota, lai arī šajā gadījumā tā tiek veidota ar vienīgo nodomu pamatot kādas partijas mērķi. Jo, ja tēvs ir grieķis, tad taču arī abi dēli ir grieķi. Bet tas ir tikai viens piemērs tam, kas tiek darīts ar skaitļiem. Skaitļi ir tas, ar ko Arimans var sasniegt visvairāk, ja skaitļi tiek uzrādīti, lai kaut ko pierādītu, ja tie tiek uzskatīti par pierādījumu.

Nākamais līdzeklis, ko Arimans var izmantot, ir tāds, ko acīmredzot, ja es to nosaukšu, uzreiz nevarēs atzīt un kura raksturojums skanēs drīzāk paradoksāli. Jūs zināt, ka mēs savā garazinātniskajā kustībā esam mēģinājuši padziļināti apcerēt evaņģēlijus. Bet šo iedziļināšanos evaņģēlijos mūsu laikā, kas kļūst arvien nepieciešamāka, tāpat daudzi cilvēki noraida, kā noraida arī pašu garazinātni. Cilvēki, kuri bieži vien tic, ka ir pieticīgi – vismaz viņi to uzsver –, īstenībā ir visaugstprātīgākie. Arvien no jauna var dzirdēt, ka vajagot iedziļināties evaņģēliju vienkāršībā, nevis meklēt, piemēram, Golgātas mistērijas izpratni sarežģītos garazinātnes ceļos. Cilvēki, kuri saka, ka meklējot evaņģēlijos vienkāršību, ir tieši visaugstprātīgākie, jo savā augstprātībā viņi nievā godīgus un vaļsirdīgus meklējumus garazinātniskas izziņas ceļā. Viņi ir tik augstprātīgi, ka tic, ka bez jebkāda sasprindzinājuma, tikai lasot, evaņģēlijos var ievākt visaugstākās atziņas par garīgo pasauli. Tas, kas šodien bieži vien izskatās pieticīgs, vienkāršs, patiesībā ir visaugstprātīgākais. Sektās un konfesijās var sastapt visaugstprātīgākos cilvēkus.

Redziet, evaņģēliji taču ir radušies laikā, kad vēl pastāvēja luciferiskā gudrība. Pirmajos kristīgajos gadsimtos cilvēki saprata evaņģēlijus pavisam citādi nekā vēlāk. Tas, kurš nevar tajos iedziļināties garazinātiski, tikai iedomājas, ka tos saprot. Īstenībā viņam nav zināma sākotnējā šo tekstu jēga, jo tas, kas ir iztulkots dažādās valodās, patiesībā vairs nav īstie evaņģēliji, tie daudzviet nemaz neatgādina sākotnējo vārdu jēgu, kuros bija sarakstīti evaņģēliji. Šodien pie patiesās izziņas par to, kas kā Kristus būtne ir ienācis Zemes attīstībā, var gūt skaidrību tikai garazinātnes ceļā. Kas šodien grib "vienkārši" iedziļināties evaņģēlijos, kā bieži tiek teikts, tas nesatver īsto Kristus būtni, bet gan tikai ilūziju, vīziju vai halucināciju par Kristus būtni. Īstā saikne ar kristīgo elementu šodien vairs nav sasniedzama vienkārši lasot evaņģēlijus; šādi ir sasniedzama tikai sava veida izsmalcināta halucinācija par Kristu. Tādēļ ir tik ļoti izplatīts teoloģisks uzskats, ka vīrā Jēzū no Nācaretes nemaz nebija Kristus; ka viņš bija tikai vēsturiska personība kā Sokrāts vai Platons vai tml., tikai varbūt nedaudz augstāk attīstīta. "Vienkāršs vīrs no Nācaretes" ir pat teologu ideāls. Un dabiski, ka ļoti nedaudzi mūsdienu teologi vairs zina ko iesākt ar tādu parādību kā Pāvila pārdzīvojums pie Damaskas, jo tikai no evaņģēlija bez garazinātiskā padziļinājuma to var saprast vienīgi kā Kristus halucināciju. Tādēļ tas, kas Pāvilam ir parādījies pie Damaskas arī tiek uztverts kā halucinācija.

Šodien ir nepieciešams padziļināti pieiet evaņģēļiem ar garazinātnes mērauklu, jo aptumšoto apziņu, kas pārņem cilvēkus, kuri grib dzīvot tikai konfesijās, vislabāk izmantos tieši Arimans, lai sasniegtu savu mērķi: uzbrukt cilvēkiem ar savu inkarnāciju. Un tie, kuri tic, ka ir viskristīgākie kristieši, bet noraida domu, ka Kristus mistērija attīstās tālāk, savā augstprātībā tieši palīdz Arimanam sasniegt vēlamu. Konfesijas ir taisni Arimana būtnei veicinoša augsne. Šodien neko nelīdz nodošanās kaut kādām ilūzijām par šīm lietām. Tieši tāpat, kā materiālistisks domāšanas veids, kas noraida visu garīgo un grib padarīt cilvēku tikai par to, ko viņš ēd un dzer, tieši tāpat, kā šis materiālistiskais pasaules uztveres veids veicina Arimana mērķus, tā viņa mērķus veicina – viņa ziņā, nevis cilvēces ziņā – stūrgalvīga jebkāda garīguma noliegšana un pieķeršanās tikai burtiskai, kā bieži tiek teikts, vienkāršai evaņģēļiju uztverei.

Redziet, lai atsevišķi evaņģēliji pārāk neierobežotu cilvēku, tika uzcelts sava veida dambis ar to, ka Golgātas notikums ir aprakstīts no četrām pusēm evaņģēlijos, kas tikai šķietami ir pretrunīgi. Šādi cilvēki tika pasargāti no burtiskas to uztveres, ja vien viņi mazliet piedomā. Savukārt sektās, kuras parasti ņem par pamatu **vienu** evaņģēļiju – tādas pastāv un visai kuplā skaitā –, darbojas pavedinošs, notrulinošs, halucinatorisks elements, kas tiek izsaukts ar vienkāršu iedziļināšanos evaņģēlijos. Savā laikā evaņģēliji tika doti kā pretstats luciferiskai gnostiķu mācībai, bet, ja tie tiek uzņemti tā, kā tie toreiz tika doti, tad tie nekalpo cilvēces progresam, bet gan Arimana mērķiem. Kaut kas pats par sevi nevar būt absolūtā ziņā labs, tas vienmēr ir labs vai slikts atkarībā no tā, kā cilvēki to pielieto. Vislabākais var būt vissliktākais, ja cilvēki neizmanto to pareizi. Ja evaņģēliji ir visaugstākais, tad tie var iedarboties tieši vissliktāk, ja cilvēki ir pārāk slinki, lai piepūlētos saprast patieso šo evaņģēļiju garazinātisko interpretāciju.

Tā ka daudz kas garīgās un negarīgās mūsdienu plūsmās cilvēkiem būtu jāaplūko precīzāk un atbilstoši jāievirza sava dvēseles nostāja, jo daudz būs atkarīgs no tā, vai cilvēki gribēs saprast, uz ko Arimana inkarnācija viņiem nodarīs: vai tā pavedinās viņus pilnīgi zaudēt Zemes galamērķi, vai arī šī Arimana inkarnācija ļaus viņiem ieraudzīt, cik ļoti ierobežota nozīme ir intelektuālai, nespirtuālai dzīvei. Ja cilvēki pareizi sapratīs to, ko es jums esmu raksturojis kā plūsmas, kas ved pie Arimana, tad viņi – vienkārši pateicoties Arimana inkarnācijai Zemes dzīvē – skaidri iepazīs arimanisko elementu, no vienas puses, un, no otras puses, arī tā polāro pretstatu – luciferisko elementu. Un tieši pārdzīvojot pretstatu starp arimanisko un luciferisko ietekmi, varēs aptvert apkopujošo trešo. Cilvēkiem apzināti jāizcīnās pie šīs – kristīgā, arimaniskā un luciferiskā elementu – trīsvienības, jo bez šīs apziņas viņi nevarēs dzīvot preti nākotnei tā, lai patiešām sasniegtu Zemes mērķi.

Redziet, lietas, kas ir saistītas ar garazinātni, patiešām varēs saprast tikai tad, ja tās uztvers ar visu nopietnību. Garazinātne jau nav kaut kas tāds, kas grib ienākt cilvēcē kā kāda sektantiska gara untums; garazinātne patiešām ir kaut kas tāds, kas ir nolasīts no pašas cilvēces attīstības tendencēm. Kurš redz šo nepieciešamību cilvēces attīstībai, tas nevar nodarboties vai nenodarboties ar garazinātni, bet gan viņam sev jāsaaka: visai fiziskai un garīgai cilvēku dzīvei noteikti jābūt caurstrāvotai, caurgaismotai ar garazinātisku pasaules izpratni.

Tātad tieši tāpat kā reiz austrumos notika Lucifera inkarnācija, pasaules attīstības vidū Kristus inkarnācija, tā Rietumos notiks Arimana inkarnācija. No šīs Arimana inkarnācijas nevar izvairīties, tai ir jānotiek, jo cilvēkiem ir jānostājas aci pret aci ar Arimanu. Viņš būs individualitāte, kas parādīs, cik asu prātu cilvēks

spēj attīstīt, ja sauc palīgā visus Zemes spēkus, kas var to veicināt. Postā, trūkumā, par ko es esmu runājis un kas nāks pār cilvēci tuvākajā laikā, viņi kļūs lieli izgudrotāji. Pasaules spēkos un substancēs tiks atrastas lietas, kas sagādās cilvēkiem barību. Taču tas, kas tad tiks atklāts, tiks atklāts tā, ka reizē nāks arī atziņa par to, ka viss materiālais ir saistīts tikai ar prāta orgāniem, nevis ar gara, bet gan ar prāta orgāniem. Cilvēki uzzinās, kas viņiem jāēd un jādzēr, lai kļūtu ļoti gudriem. No ēšanas un dzeršanas nevar kļūt garīgs, bet no tā var kļūt ļoti gudrs, rafinēti gudrs.

Pašlaik cilvēki vēl nepazīst šīs lietas, bet viņi ne tikai tieksies pēc tām, tās radīsies pilnīgi pašas par sevi, proti, posta dēļ, kurā cilvēce nokļūs tuvākajā laikā. Es gribētu teikt, ka, izmantojot šos apstākļus, zināmas slepenbiedrības gatavojas tam jau šodien, un pateicoties tam Arimana inkarnācija uz Zemes varēs notikt pareizā veidā. Tai ir jānorisinās, jo cilvēkiem Zemes laikā arī jāuzzina, cik daudz var izrietēt no materiāliem procesiem. Bet cilvēkiem vienlaicīgi jāsaprot, ka viņiem jāmacās pārvaldīt šādas garīgās un negarīgās plūsmas, kas ved pie arimanisma.

Ja mēs saprotam, ka jebkura partijas programma var tikt pierādīta, tad mums sev jāsaka: tāpat, mums jāpaceļas tādā dvēseles noskaņojumā, kurā mēs nevis pierādām, bet gan pārdzīvojam, jo pārdzīvotais ir kaut kas pilnīgi cits, nekā vienkārši ar prātu pierādītais. Tāpat mēs sev teiksim: cilvēkiem arvien vairāk jāiedziļinās evaņģēlijos, ņemot palīgā garazinātņi. Tas fakts, ka šodien evaņģēliji tiek uztverti burtiski, veicina arimaniskas kultūras attīstību. Jau gluži ārēju iemeslu dēļ var saprast, ka mūsdienai cilvēkiem burtiski evaņģēliju skaidrojumi vairs nevar derēt, jo jūs jau zināt: kas vienā laikā ir pareizs, tas citā laikā tāds vairs nav. Tas, kas **vienā** laikā ir pareizs, vēlākajā laikā kļūst luciferisks vai arimanisks. Evaņģēliju lasīšanai bija **savs** laiks. Šodien uzdevums ir: ar evaņģēliju palīdzību iegūt garīgās atziņas par Golgātas mistēriju.

Šodien daudziem cilvēkiem noteikti ir ārkārtīgi neērti saprast šīs lietas, taču tam, kurš interesējas par antroposofiju, būtu patiešām jāiepazīstas ar to, kā kultūras kārtas pamazām ir nogūlušās viena otrai blakus, tādējādi izraisot haosu un, ka šajā haosā atkal jāiespīd gaismai.

Šodien jau būtu jāmēģina noklausīties vai lasīt kādu modernu, radikāli modernu cilvēku runājam vai rakstām par vienu vai otru mūsdienai dzīves jautājumu un blakus tam noklausīties, teiksim, kādas konfesijas mācītāja kanceles runu par tiem pašiem jautājumiem, lai ieraudzītu, ka pēdējais vēl pilnībā brauc pa veco laiku domāšanas sliekšņiem. Tad jūsu priekšā patiešām būs divas pasaules, kuras jūs tikai tad varēsiet sajaukt, ja izvairīsities patiešām iedziļināties šajās lietās atbilstoši patiesībai. Paklausieties šodien kādu no modernajiem sociālistiem runājam par sociālo jautājumu un tūlīt pēc tam noklausieties, teiksim, kāda katoļu priesteris kanceles runu par sociālo jautājumu. Tas ir ārkārtīgi interesanti, ka blakus dzīvo divas tik atšķirīgas kultūras kārtas, kuras izmanto tos pašus vārdus pavisam atšķirīgā nozīmē. Tas pats vārds nozīmē vienam pavisam kaut ko citu nekā otram.

Šīs lietas bija jāpaceļ gaismā, ko var iegūt, ja ņem nopietni tādus iztirzājumus, kādus mēs esam veikuši tieši šodien. Galu galā arī pozitīvām konfesijām piederošie cilvēki nonāk pie sava veida ilgām pēc garīgā dziļuma. Tā patiešām nav nenozīmīga parādība, ka tik izcilais gars, pozitīvais katoļu gars kā kardināls Njūmans savā runā sakarā ar viņa iecelšanu par kardinālu Romā ir teicis, ka viņš neredzot nekādu citu svētību kristietībai kā jaunu atklāsmi.

Jā, kardināls Njūmans ir teicis, ka neredzot nekādu citu svētību kristietībai kā jaunu atklāsmi. Bet viņam, protams, nepietika drosmes kaut cik nopietni uzvert reālo jauno garīgu atklāsmi, un tāpat to dara arī citi. Šodien jūs varat lasīt neskaitāmus rakstus par to, kas cilvēcei ir nepieciešams, teiksim, attiecībā uz sociālo dzīvi. Tikko atkal ir parādījies viens raksts, kas saucas "Sociālisms" un ko ir sarakstījis Roberts Vildbrands (*Robert Wildbrandt*), dzejnieka Vildbranda dēls. Tur, piemēram, sociālais jautājums tiek iztirzāts uz labu zināšanu pamata. Un beigās tiek pateikts: Bez gara tā lieta neiet, ka tieši tas, kā lietas attīstās, rāda, ka ir nepieciešams gars. Jā gan, bet pie kā nonāk šāds cilvēks? Viņš nonāk tikai pie tā, lai izrunātu vārdu „gars”, lai **izteiktu** šo abstrakciju „gars”. Bet viņš noliedz, viņš ir tālu no tā, lai atzītu kaut ko tādu, kas patiešām grib strādāt ar garu. Tam ir nepieciešams pirmām kārtām saprast, ka urbšanās abstrakcijās, lai cik tās kliegtu pēc gara, vēl nav kaut kas patiesi spirituāls, tas vēl nav gars. Nevajadzētu jaukt neskaidru, abstraktu runāšanu par garu ar patiesi pozitīviem meklējumiem pēc garīgā pasaules satura, kā tam tieši arī būtu jānotiek ar antroposofiski orientētās garazinātnes starpniecību.

Par garu šodien runā daudzi cilvēki, bet jums, kuri uzņem garazinātņi, būtu jābūt cilvēkiem, kuri neļauj sevi apmulķot tikai ar runām par garu, bet kuriem būtu jāsaprot, ka pastāv atšķirība starp šo tukšo runāšanu par garu un garīgās pasaules tēlojumiem, kā mēs to mēģinām darīt uz antroposofijas augsnes, kur garīgā pasaule tiek attēlota tāpat, kā fiziski jutekliskā pasaule tiek attēlota ārīšķā veidā. Jums jāievēro šī atšķirība, arvien no jauna jāpievērš uzmanība tam, ka abstraktas runas tieši novērš uzmanību no īstās tieksmes pēc gara, un, ka šodien daudzi cilvēki runā par garu, bet ar savām runām tikai aizved arvien tālāk no gara. Vienkārši intelektuālas norādes uz garu neved pie gara. Kas tad ir inteligence? Kāds ir mūsu cilvēciskās inteligences saturs? Es varu jums vislabāk uz to atbildēt ar vienu tēlu. Iedomājieties, ka jūs stāvat spoguļa priekšā un skatāties tajā. Tēls, ko jums rāda spogulis, ir pilnīgi tāds pats, kā jūs, un tomēr tas nav īsts. Tas rodas tādēļ, ka spogulis atspoguļo. Tā arī viss jūsu dvēseles intelektuālais saturs ir tikai spoguļattēls. Tajā nav nekādas īstenības. Un tāpat, kā spoguļattēlu rada spogulis, tā to, kas atspoguļojas kā intelekta saturs, rada jūsu miesas fiziskais aparāts, proti, smadzenes. Cilvēks ir intelektuāls tikai pateicoties savai miesai. Un tikpat maz, cik jūs varat sevi noglāstīt, ja noglāstāt savu spoguļattēlu, tikpat maz jūs varat satvert garu, ja pievēršaties tikai intelektuālām lietām, jo tajās nav gara. Tas, kas tiek aptverts ar intelektu, lai cik tas būtu asprātīgs, nekad nesatur sevi garu, bet tikai gara attēlu. Jūs nevarat pārdzīvot garu, ja apstājaties pie vienkārša intelekta. Tādēļ intelekts arī ir tik pavadinošs, ka tas sniedz gan tēlu, bet tikai gara spoguļtēlu, nevis pašu garu. Tad cilvēkam nav vajadzības sagādāt sev neērtības iedziļinoties īstajā garā, jo viņš domā, kas viņam tas jau ir, proti, spoguļattēlā, un viņš ļoti labi var runāt par garu. Atšķirt gara attēlu no īstā gara ir tā pasaules uzskata uzdevums, kas nevis vienkārši teoretizē garazinātņiski, bet gan patiešām smeļas savas atziņas no pozitīva gara redzējuma.

To es gribēju jums šodien pateikt, lai stiprinātu nopietnību, kurai būtu jācaurstrāvo visa mūsu nostāja pret antroposofiski saprasto gara dzīvi, jo no tā, vai mūsdienu cilvēce sapratīs šo nostāju, būs atkarīga reālā cilvēces attīstība nākotnē. Ja tas, ko es šodien esmu raksturojis, tiks uzņemts tā, kā to šodien uzņem vēl viscaur lielākā cilvēces daļa, tad Arimans, kad viņš nāks, būs cilvēkiem slikts viesis. Turpretī, ja cilvēki varēs sarosīties, lai uzņemtu savā apziņā to, ko mēs šodien esam iztīrājuši, to pārvaldīt un virzīt tā, kā tam jānotiek, ja vien cilvēki grib saglabāt brīvu nostāju pret Arimana varu, tad cilvēce, pateicoties Arimanam, kad viņš uzstāsies, iemācīsies tieši pareizo, lai saprastu, ka Zemei katrā ziņā jānonāk pie sava pagrimuma, bet, ka tieši tādēļ cilvēce pacelsies pāri Zemes attīstībai. Kad cilvēks fiziskajā dzīvē ir sasniedzis noteiktu vecumu, viņa fiziskā miesa noveco, bet viņš zina, ka ar savu dvēseli iet pretī dzīvei, kas nenorit paralēli fiziskās miesas sabrukumam. Cilvēcē dzīvo kaut kas tāds, kas nav saistīts ar jau sākušos fizisko Zemes pagrimumu, bet gan kļūst arvien garīgāks tieši tādēļ, ka Zeme fiziski degradē. Mācīsimies teikt bez aizspriedumiem: jā gan, Zeme atrodas dekadentas attīstības fāzē, arī cilvēka dzīve, kas attiecas uz tās fizisko parādību. Bet satversim tieši tādēļ spēku dabūt savā civilizācijā to, kam nemirstīgam no visas cilvēces Zemes attīstības jādzīvo tālāk, neskatoties uz to, ka Zeme iet pretī savam pagrimumam.

Tas ir tas, ko es jums šodien gribēju pateikt.